

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulvm XXV. Cùm nuper.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

ne Ecclesie, quos in transitu attingunt, procuracionibus talibus, cum legationum tallium impediendarum damno, grauentur, & patiantur.

CAPITULUM XXIV.

Venerabili.

PARAPHRASIS.

Nolebat Abbas monasterij in civitate Cenomanensi sita, de cultura Episcopo suo Cenomanensi visitanti solvere procuracionem, eò quòd ab hac excusari se putaret, quia monasterium ipsùm in Civitate Cenomanensi situm erat, & nunquam hæcenus procuracionem solveret: neutram tamen rationem prodesse Abbati contra Episcopum procuracionem exigentem putabat Pontifex, & hinc ad eam præstandam illum condemnat, nisi aliud rationabile argumentum excusans habeat.

SUMMARIUM.

1. *Monasterium, quamvis situm in Civitate Episcopali, non excusatur tamen à solvendis procuracionibus, si visitatur.*
2. *Neque excusatur ab illis solvendis, eò quòd nunquam ex tali loco persoluti fuerint.*
3. *Intelligenda tamen hæc de procuracionibus, qua ratione visitationis debentur.*
4. *Et nisi alio rationabili argumento à solutione hac liberum se ostendat.*

Notandum primò. Non excusari à procuracione solvenda monasterium, si visitetur, eò quòd sit in Civitate Episcopali, quamvis enim Ecclesia Civitatis Episcopalis, non veniat semper nomine Ecclesiarum diocesis *argum. cap. Rodolphus 35. de rescript.* in hac tamen materia ad procuraciones obligatur omnis Ecclesia visitationi Episcopali subiecta, quo modo subiecta est etiam Civitatis Episcopalis Ecclesia.

Notandum secundò. Nec ex altero capite, nunquam persolutæ procuracionis liberari à solutione hujus Abbatem, cum contra procuraciones has ratione visitationis debitas præscribi tam parùm possit ab illis, qui visitationi subiecti sunt, quàm parùm præscribi potest contra visitationem, ut dictum.

Dicitur tamen primò. Procuracionem, quæ ratione visitationis debetur, præscribi non posse: si enim procuratio competat ratione institutionis aut consuetudinis, juvat contra eam præscriptio, ut advertit *Glossa, hic v. hæcenus non solverunt*: & probatur etiam *arg. cap. Eleutherius 30. cans. 18. q. 2.* & quòd contra præscriptionem nihil probet ratio à non præscribenda visitatione petita.

Dicitur secundò. Nisi aliud rationabile argumentum habeat Abbas, quo se à procuracione hac præstanda tueri possit, privilegium scilicet *can. cum instantia 17. b. t.* vel si allegaret præscriptionem nomine alterius, & probaret; sicut enim aliud jus visitandi contra Episcopum præscribere potest, *cap. cum ex officio 16. de prescript.* ita potest etiam præscribere jus debitum ob visitationem, procuracionis scilicet: vel denique si allegaret tantam paupertatem, ut ipsum procurare non posset, prout advertit *Glossa hic v. aliud rationabile.* Quo in casu suis sumptibus visitare deberet, cui jus visitandi competit *arg. cap. cavendum cans. 10. q. 3.*

CAPITVLVM XXV.

Cùm nuper.

PARAPHRASIS.

Nolebant Archiepiscopo Beneventano tam propria, quàm Domini Papæ autoritate Provinciam visitanti, procuracionem præstare Clerici, qui visitabantur: conquectus est Pontifici de hac negata procuracione Archiepiscopus, & mandatum à Pontifice Clericis his fuit, ut procuracionem ratione visitationis debitam

Sic; præ-

præstarent, sive propria, sive Pontificis auctoritate visitaret Archiepiscopus Beneventanus secundum facultates Ecclesiarum, quæ visitabantur, si vellent à censura, in rebelles lata, absolvi.

SUMMARIUM.

Quando Archiepiscopo competat jus totam Provinciam visitandi.

Notandum. Archiepiscopo de jure communi jus visitandi Provinciam totam competere *cap. sopita 14. h. t.* si Episcopus negligens est, ut advertit *Glossa hic v. auctoritate propria*. Aliàs se intromittere non debet, arg. *cap. cum simus 3. & cap. conquestus 8. caus. 9. q. 3.* Vide *cap. Pastoralis de offic. Ordin.*

CAPITULUM XXVI.
Cum Canonicis.

PARAPHRASIS.

Rector cujusdam Ecclesiæ in singulos annos certam pensionem solvebat Canonicis Cathedralis Ecclesiæ ad monetam antiquam, in qua olim pensio constituta fuit; quia tamen postea mutata moneta fuit, & major fabricata, exigebant Canonici de meliore hac, & modò currenre moneta, pensionem annuam solvi sibi: Pontifex tamen mandavit, ut contenti sint, solutione prioris monetæ, vel si illius nullus amplius usus sit, æstimatione illius. Videatur *cap. olim 20. h. t.*

CAPITULUM XXVII.
Auctoritate.

PARAPHRASIS.

Non vult Pontifex, ut Episcopi ratione visitationis alicujus, procuraciones exigant ab Oratorijs privatis, quæ in prædijs suis habent Religiosi, & solent nunquam in illis ex licentia legitima celebrare. Neque enim, ut bene advertit *Glossa hic, v. ratione visitationis* in talibus privatis Oratorijs sit aliqua visitatio, quamvis aliquoties Religiosi in talibus

Oratorijs celebrent, sed ad ipsam communem, & publicam Ecclesiam visitatio instituitur, à qua etiam procuratio exigenda.

CAPITULUM I.

in Sexto,

Romani.

PARAPHRASIS.

In hoc bene longo Capit. in plures etiam divisio multa statuit Innocentius III. Pontifex, circa modum, quem in suis, ac inferiorum, etiam Religiosorum Ecclesijs visitandis, Archiepiscopi, Episcopi, & alij Prælati, quibus jus visitandi competit, observare debent, circa procuraciones ex jure visitationis visitantibus debitas, circa inquisitionem (generalem scilicet) correctionem, & punitionem deo faciendam. Quia tamen rarus in nostris partibus talium visitationum Archiepiscopaliū, & Episcopaliū usus est; & per sequentia duo Cap. quæ circa procuraciones accipiendas statuta sunt, suam limitationem acceperunt, prout etiam suprâ in *cap. cum Apostolus 6. h. t. Notando 2.* significatum, & hodie in omnia visitationes faciendas, & modum eorum instituendarum, quam circa procuraciones visitantibus debitas *Trid. Constit. constructo Sess. 24. cap. 3. de reform. servanda est; nisi antiquæ conventiones, cum Monasterijs, Religiosis, & locis ac Ecclesijs non parochialibus factæ sint, quas salvas vult Tridentinum quod ad hoc observari, ut omnia à Visitatoribus gratis fiant, ita ut nec victualia, nec pensiones nec quicquid aliud à Visitatoribus accipiatur: nulla videretur necessaria hujusmodi sequentium cap. duorum ac ultimum de explicatio. Videatur ab illis, qui visitationes has ex officio instituere debent, & observent sanctè, quæ tam in antiquis *cap. 6. 14. & 26. h. t.* quam in *cap. 14. & 26. h. t.* quam in *cap. 14. & 26. h. t.**